

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ЦЕНТАР ЗА ПОСЕБНУ КОНТРОЛУ – AML

**АНАЛИЗА ОДГОВОРА НА ДОСТАВЉЕН
УПИТНИК О АКТИВНОСТИМА
ДАВАЛАЦА ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА
ИЗ ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА РИЗИКОМ ОД
ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА
ТЕРОРИЗМА ЗА 2022. ГОДИНУ**

Београд, март 2023. године

Уводне напомене

У оквиру надзора пословања Народна банка Србије посредно прати и анализира активности давалаца финансијског лизинга (у даљем тексту: ДФЛ) у области управљања ризиком од прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: ПН/ФТ) и најмање једном годишње објављује анализу података/одговора из Упитника о активностима ДФЛ у области управљања ризиком од прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Упитник).

Анализа Упитника сачињава се како би се сагледала улога и значај сектора ДФЛ у целокупном систему спречавања ПН/ФТ. Ова анализа свакако утиче и на даље унапређење приступа заснованог на процени ризика у надзору активности ДФЛ у области управљања ризиком од ПН/ФТ.

Питања у Упитнику груписана су у десет целина:

Део I: Општи подаци о ДФЛ

Део II: Подаци о странкама

Део III: Структура странака по процењеној категорији ризика од ПН/ФТ

Део IV: Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке

Део V: Подаци о производима, услугама и трансакцијама

Део VI: Поверавање послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећим лицима

Део VII: Обука запослених

Део VIII: Организациона структура

Део IX: Достављање интерних извештаја овлашћеном лицу и извештавање Управе за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа)

Део X: Интерна ревизија и унутрашња контрола.

Основни циљеви анализе достављених одговора јесу:

- сагледавање тренутног стања у процесу препознавања, мерења и управљања ризиком од ПН/ФТ кроз посао финансијског лизинга,
- посредно праћење развоја система управљања ризиком од ПН/ФТ код ДФЛ,
- уочавање евентуалних слабости и благовремено указивање ДФЛ на потенцијалну изложеност овом ризику и
- упућивање на адекватну примену установљених правила и принципа заснованих на познавању клијената.

За извештајни период 1. 1 – 31. 12. 2022. године, свиДФЛ који послују на тржишту финансијског лизинга Републике Србије одговорили су на достављене Упитнике, те је анализа у наставку базирана на њиховим одговорима.

Садржај:

I. Основна запажања.....	4
II. Општи подаци о даваоцима финансијског лизинга.....	6
III. Подаци о странкама	6
IV. Структура странака по процењеном степену ризика.....	9
V. Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке	13
VI. Подаци о производима и услугама	15
VII. Поверавање послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећем лицу.....	15
VIII. Обука запослених.....	16
IX. Организациона структура	17
X. Достављање интерних извештаја овлашћеном лицу и извештавање Управе	17
XI. Интерна ревизија и унутрашња контрола	18

I. Основна запажања

На основу анализе првенствено инхерентног ризика изложености ризику од ПН/ФТ, односно квантитативних и квалитативних података и информација из Упитника, као и података и информација у вези са управљањем и контролом овим ризиком, закључује се да је изложеност ДФЛ ризику од ПН/ФТ и у овом, као и у раније анализираним периодима, на ниском нивоу.

Ниска изложеност ДФЛ ризику од ПН/ФТ последица је следећег:

Према **величини пословне мреже**, сектор ДФЛ је нискоризичан, ако се узима у обзир број странака с којима је успостављен пословни однос, мали број филијала/експозитура, као и укупан број запослених чији посао подразумева непосредан контакт с клијентима. Дана 31. 12. 2022. године, у Републици Србији је 15 ДФЛ имало дозволу за обављање послова финансијског лизинга, са укупно 354 запослена, од којих посао 184 запослена подразумева непосредни контакт са странкама и спровођење неких од радњи и мера познавања и праћења странке. Странке су на крају извештајног периода могле да успоставе пословне односе на укупно 37 локација у земљи, а сви ДФЛ су заједно бројали девет огранака. Укупан број странака на дан 31. 12. 2022. године износи 25.813 и уочен је тренд повећања укупног броја странака у сектору ДФЛ – број странака повећан је за 3.452, односно за 15,43%.

Структура странака је други фактор који утиче на то да је изложеност овог сектора ризику од ПН/ФТ ниска, ако се има у виду пре свега структура странака према резидентности, те чињеница да нерезиденти имају занемарљив удео у укупном броју странака – око 0,05%.

На дан 31. 12. 2022. године доминантан удео у укупном броју странака од око 67% имају резиденти правна лица. У оквиру сектора ДФЛ, странке су, према анализи ризика, подељене у три категорије – ниског, средњег и високог ризика од изложености ПН/ФТ, при чему је највећи број сврстан у категорију средњег ризика, и то укупно 15.388 странака, са учешћем од скоро 60%. На другом месту налазе се странке сврстане у категорију ниског ризика, и то 9.058 странака, са учешћем од око 35%, док се на трећем месту налазе странке оцењене као високоризичне, има их 1.367 и чине више од 5% укупног броја странака. Већина клијената који су оцењени као високоризични јесу резиденти правна лица, а у ову категорију су претежно сврстани због ризика делатности којом се баве. Када је реч о нерезидентима, свега три нерезидента су сврстана у висок степен ризика, а реч је о правним лицима. Као и у претходно анализираним периодима, није било значајних промена у структури странака по резидентности.

Када је реч о **производима и услугама**, с обзиром на то да да је готово једина дозвољена делатност ДФЛ финансијски лизинг, посматрајући број, укупну и просечну вредност свих закључених уговора о финансијском лизингу, као и податке о броју, укупној и просечној вредности ових уговора закључених са странкама које су процењене као високоризичне, закључујемо да је и по овом

фактору изложеност ризику од ПН/ФТ ниска, као и у претходно посматраним извештајним периодима.

Што се тиче **поверавања послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећем лицу**, свега два ДФЛ су ове послове поверила трећем лицу, и то својим матичним банкама односно оснивачима, што је такође један од показатеља ниске изложености ризику од ПН/ФТ.

Запажања до којих се дошло анализом података и информација у вези с мерама које су ДФЛ предузели ради адекватног управљања и контроле ризика од ПН/ФТ у посматраном периоду указују на то да се наведеним ризиком, иако је на ниском нивоу, адекватно управља. Наиме, приликом процене управљања и контроле ризика од ПН/ФТ у обзир су узети следећи показатељи:

- ДФЛ посвећују дужну пажњу обуци запослених, у оквиру које се запослени у свим ДФЛ упознају и с последицама непримењивања закона и процедура којима је регулисано спречавање ПН/ФТ, при чему се обуке обављају путем радионица или комбиновањем радионица и *e-learning*-а, и то најмање једном у току године, а код појединих ДФЛ чак и три или више пута у току године, тако да је у анализираном периоду обуку прошло 327 од укупно 354 запослена у сектору ДФЛ (92,37%);
- Посебан програм *AML* односно апликацију у којој обавља послове у вези са СПН/ФТ на крају извештајног периода имало је девет ДФЛ, при чему су код седам наведени програм односно апликација омогућили и класификацију странака по степену ризика;
- Сви ДФЛ примењују листе показатеља за препознавање сумњивих трансакција у вези с ПН/ФТ објављене на сајту Управе, као и листе означених лица донете од стране Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан;
- ДФЛ су успоставили сопствене системе за управљање ризиком од ПН/ФТ и унутрашњим актима су адекватно уредили систем унутрашњих контрола;
- Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке (поједностављене, опште и појачане) релативно је у складу са структуром странака по процењеној категорији ризика од ПН/ФТ, јер ДФЛ не примењују поједностављене радње и мере на све странке које су класификовале у низак ризик, већ на око 53% странака ниског ризика, а појачане радње и мере ДФЛ примењују на све странке класификоване у висок ризик, док се на највећи број странака примењују опште радње и мере, што указује на то да су ДФЛ разумели значај правилне процене ризика од ПН/ФТ, што је, уз додатни опрез, резултирало адекватном расподелом људских ресурса, а последично и квалитетним управљањем овим ризиком;
- У извештајном периоду није било ниједног раскида пословног односа услед немогућности спровођења радњи и мера познавања и праћења странке, нити

је било случајева одбијања понуде за успостављање пословног односа, због немогућности извршења наведених радњи и мера.

Иако је ризик од ПН/ФТ у овој области низак, то никако не значи да се он сме занемарити. ДФЛ су дужни да, у својству обвезника ЗСПН/ФТ, предузму све прописане радње и мере неопходне за откривање и спречавање ПН/ФТ.

II. Општи подаци о даваоцима финансијског лизинга

На територији Републике Србије, на дан 31. 12. 2022. године дозволу за обављање послова финансијског лизинга имало је 15 ДФЛ¹, од којих је пет пословало преко укупно девет огранака.

У целокупном сектору ДФЛ, на крају извештајног периода била су ангажована 354 запослена, са укупно 184 запослена (преко 50% свих запослених) чији посао подразумева непосредни контакт са странкама и спровођење неке од радњи и мера познавања и праћења странке.

На нивоу сектора, просечан број странака по запосленом који непосредно обавља послове у вези са странкама и спровођење радњи и мера познавања и праћења странке на крају извештајног периода износио је 140, што представља повећање у односу на 2021. годину, када је износио 133.

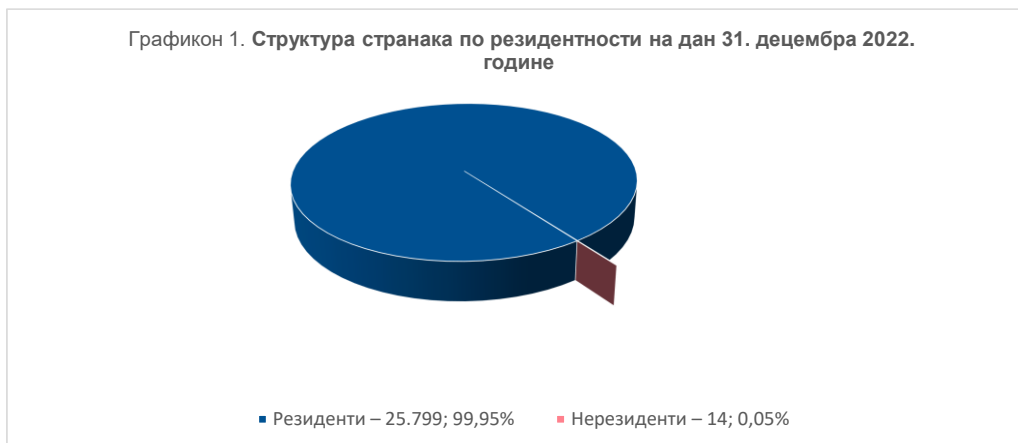
Имајући у виду претходно наведено, закључујемо да је према величини пословне мреже, као фактора који утиче на изложеност ризику од ПН/ФТ, процењена изложеност ризику од ПН/ФТ ниска, као што је било процењено и у претходно посматраном периоду.

III. Подаци о странкама

На дан 31. 12. 2022. године укупан број странака је 25.813, при чему највећи део странака, преко 99%, чине резиденти (Графикон 1). Укупан број странака је, у односу на претходно посматрани извештајни период, повећан за 3.452, односно за 15,43%.

¹ Три ДФЛ су, уз претходно прибављену сагласност Народне банке Србије, у поступку спровођења добровољне ликвидације.

Графикон 1. Структура странака по резидентности на дан 31. децембра 2022. године

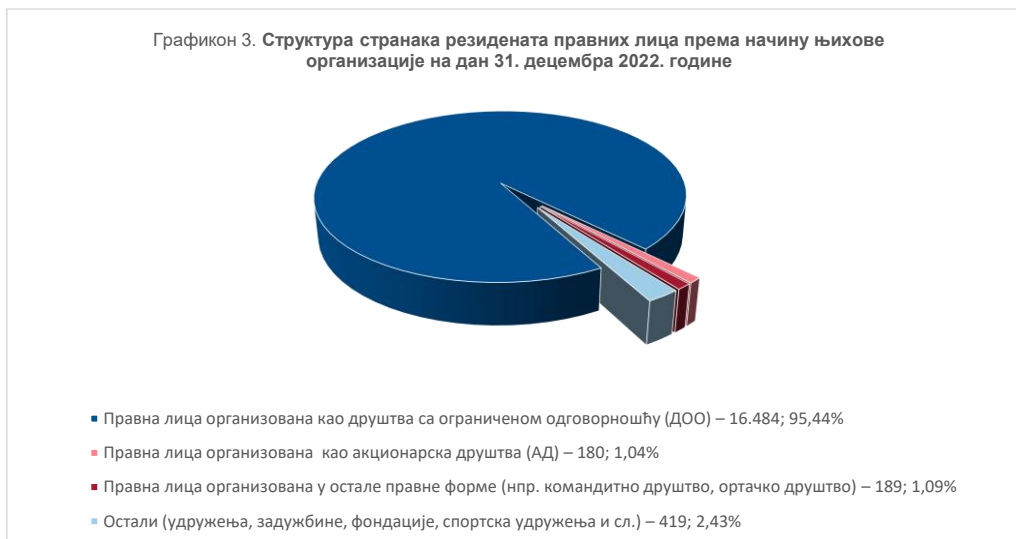
Највеће учешће у укупном броју странака имају резиденти правна лица – 66,91% (укупно 17.272), затим следе резиденти физичка лица која врше делатност са учешћем од 18,79% (укупно 4.851), резиденти физичка лица – 14,24% (укупно 3.676), док је нерезидената физичких лица свега шест, а нерезидената правних лица осам и имају занемарљиво учешће (Графикон 2).

Графикон 2. Структура странака у сектору давалаца финансијског лизинга на дан 31. децембра 2022. године

Будући да највећи број резидената чине правна лица, у наставку је дат графички приказ њихове структуре, коју чине: правна лица организована као друштва са ограниченом одговорношћу, правна лица организована као акционарска друштва, правна лица која су организована у остале форме (попут командитних и ортачких друштава) и она које не припадају ниједној претходно наведеној категорији, већ је реч о нпр. удружењима, задужбинама, фондацијама, спортским удружењима и сл. (категорисани као *Остали*) – Графикон 3.

Графикон 3. Структура странака резидената правних лица према начину њихове организације на дан 31. децембра 2022. године

Највише резидената правних лица (16.484) чинила су друштва са ограниченом одговорношћу (95,44%), правна лица организована као акционарска друштва имала су учешће од 1,04% и било их је 180, правних лица организованих у остале правне форме било је 189 са учешћем од 1,09%, а *Остали* су чинили 2,43%, односно 419 правних лица.

Нерезиденти физичка лица су из земаља које су ДФЛ класификовали у високу, средњу и средње ниску категорију ризика, и то по једно лице из: Бразила (процењено као средње низак ризик), Пољске (процењено као средњи ризик), Аустралије (процењено као средњи ризик) и Велике Британије (процењено као средње низак ризик) и два из САД (процењена као средњеризична).

Нерезидената правних лица било је осам, и то по једно лице из: Белгије (процењено као средњи ризик), Словачке (процењено као средњи ризик), Бугарске (процењено као висок ризик), Мађарске (процењено као низак ризик), Шведске (процењено као низак ризик) и Словеније (процењено као низак ризик) и два лица из Босне и Херцеговине (процењено као средње високо, односно високоризична).

Према подацима из Упитника, у целом сектору ДФЛ постоје три нерезидентна правна лица сврстана у категорију високог ризика – једно због ризика земље (оснивача/стварног власника), једно сврстано у категорију високог ризика јер је правно лице које се јавља у власничкој структури странке офшор правно лице и једно због високог ризика делатности, док нема нерезидената правних лица који у власничкој структури имају траст.

Као и у претходно анализираним периодима, није било значајних промена у структури странака по резидентности.

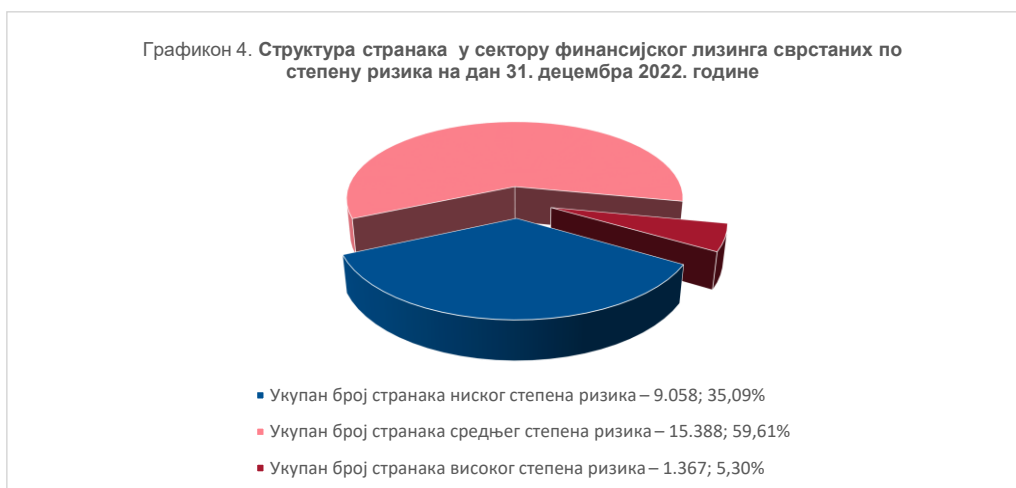
Приликом оцене структуре странака, као фактора који утиче на изложеност ризику од ПН/ФТ, у обзир се узимају бројни показатељи, попут броја високоризичних странака, странака функционера (домаћих и страних),

високоризичних странака правних лица: са сложенем власничком структуром, с лицима из офшор географских подручја или с трастом у власничкој структури, с функционером у управљачкој структури, нерезидената физичких и правних лица из: високоризичних и офшор географских подручја и земаља са стратешким недостацима, броја странака организованих као друштва са ограниченом одговорношћу, предузетника. Посматрајући наведене показатеље, закључујемо да је изложеност ризику ниска, с обзиром на то да је појединачни удео сваког од њих у укупном броју странака у сектору финансијског лизинга низак.

IV. Структура странака по процењеном степену ризика

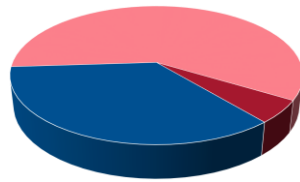
У оквиру сектора ДФЛ, странке су према анализи ризика подељене у три категорије – ниског, средњег и високог ризика од ПН/ФТ.

Највећи број странака сврстан је у категорију средњег ризика, и то укупно 15.388 странака, са учешћем од 59,61%. На другом месту налазе се странке сврстане у категорију ниског ризика – 9.058 странака, са учешћем од 35,09%, док се на трећем месту налазе странке оцењене као високоризичне, има их 1.367 и чине 5,30% укупног броја странака, као што је приказано на Графикону 4.

У односу на претходно анализирани период, није било значајне промене у структури странака према степену ризика. На графиконима 5 и 6 дати су прегледи структуре странака у сектору ДФЛ сврстаних по степену ризика редом за резиденте и нерезиденте.

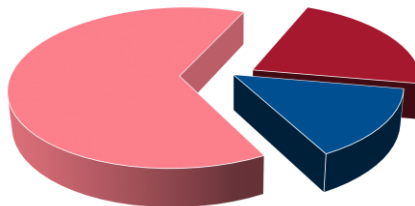
Графикон 5. Структура странака резидената у сектору финансијског лизинга сврстаних по степеноу ризика на дан 31. децембра 2022. године

- Укупан број странака ниског степена ризика – 9.056; 35,10%
- Укупан број странака средњег степена ризика – 15.379; 59,61%
- Укупан број странака високог степена ризика – 1.364; 5,29%

Највећи број резидената је класификован у категорију средњег ризика, и то њих 15.379, односно 59,61%, а потом следе странке ниског степена ризика, којих је 9.056, тј. 35,10%, а најмање је оних класификованих у висок ризик – 1.364, односно 5,29%.

Графикон 6. Структура странака нерезидената у сектору финансијског лизинга сврстаних по степеноу ризика на дан 31. децембра 2022. године

- Укупан број странака нерезидената ниског степена ризика – 2; 14,29%
- Укупан број странака нерезидената средњег степена ризика – 9; 64,29%
- Укупан број странака нерезидената високог степена ризика – 3; 21,43%

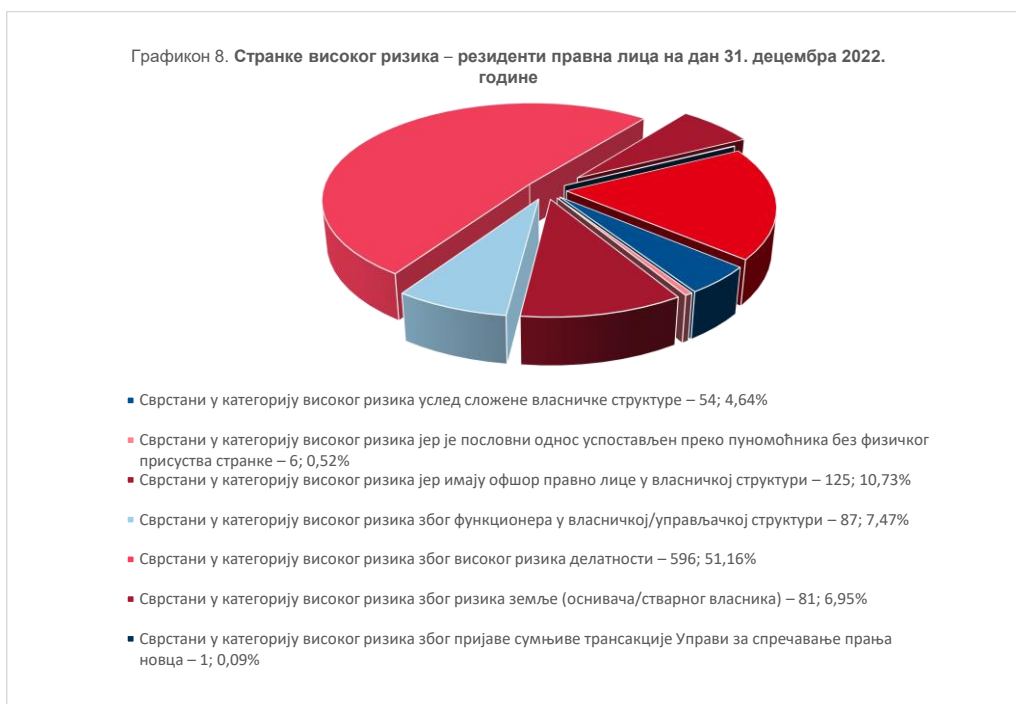
Што се нерезидената тиче, највећи број (девет странака – 64,29%) сврстано је у категорију средњег ризика, три нерезидента су сврстана у висок ризик, а два у низак ризик.

Структура странака високог ризика приказана је на Графикону 7.

Међу странкама високог ризика доминирају правна лица резиденти, и то 1.165 од укупно 1.367, и чине 85,22% странака сврстаних у категорију високог ризика.

С обзиром на то да највећи број странака високог ризика чине резиденти правна лица, на Графикону 8 дат је њихов приказ према различитим основима за овакву класификацију.

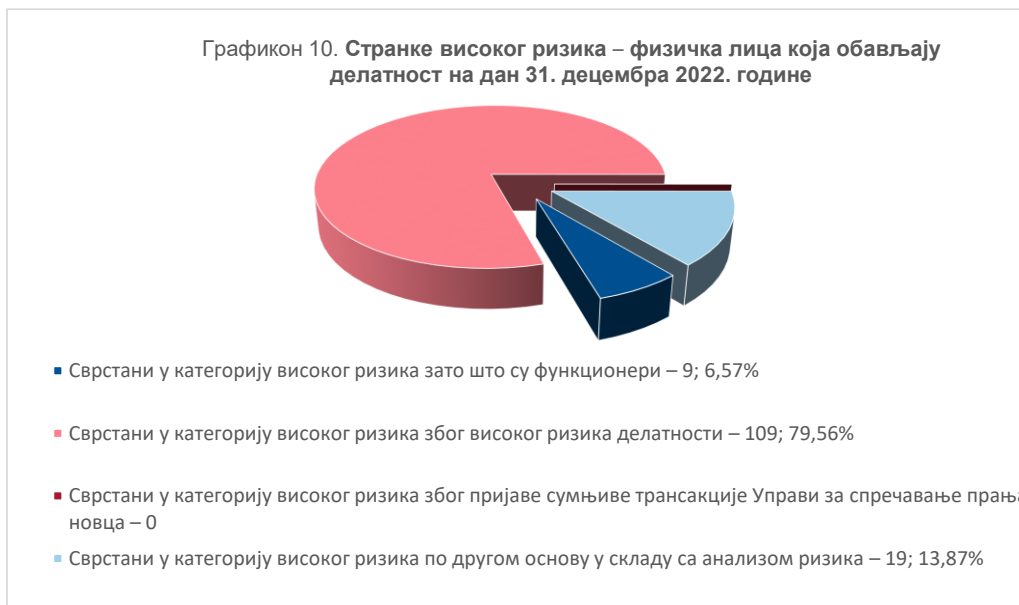
Највећи проценат резидената правних лица сврстан је у категорију високог ризика због ризика делатности којом се баве (више од половине, 51,16%). Преостали резиденти правна лица сврстани су у висок ризик због другог основа у складу са анализом ризика (18,45%), због тога што имају офшор правно лице у власничкој структури (10,73%), због функционера у власничкој/управљачкој структури (7,47%), због високог ризика земље оснивача / стварног власника (6,95%), због сложене власничке структуре (4,64%), због успостављања пословног односа преко пуномоћника, без физичког присуства странке (0,52%) и због пријава сумњивих трансакција Управи (0,09%).

Резиденти физичка лица који су сврстани у категорију високог ризика највећим делом су у наведеној категорији јер су у питању функционери (62,90%), док је 32,26% сврстано у ову категорију ризика по неком другом основу који је у складу са анализом ризика, 3,23% сврстано је у категорију високог ризика јер је пословни однос успостављен преко пуномоћника без физичког присуства странке, а 1,61% због пријаве сумњиве трансакције Управи за спречавање прања новца, што је и приказано Графиконом 9.

Такође, код предузетника (физичких лица која обављају делатност), највећи део их је сврстан у категорију високог ризика управо због ризика делатности којом се баве (Графикон 10).

Графикон 10. Странке високог ризика – физичка лица која обављају делатност на дан 31. децембра 2022. године

V. Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке

Поједностављене радње и мере познавања и праћења странке примењују се на 4.782 странке, опште радње и мере на 19.664 странке, а појачане радње и мере примењују се на 1.367 странака. Процентуално, опште радње и мере примењују се код 76,18% странака, поједностављене мере код 18,53% странака, а појачане код 5,30% странака (Графикон 11).

Графикон 11. Структура странака у сектору финансијског лизинга сврстаних по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке на дан 31. децембра 2022. године

У Табели 1 дат је преглед примењених радњи и мера код странака према резидентности.

Табела 1. Преглед примењених радњи и мера код странака према резидентности

Странке	Поједностављене радње и мере праћења странке	Опште радње и мере праћења странке	Појачане радње и мере праћења странке
Физичка лица резиденти	663	2.951	62
Правна лица резиденти	3.059	13.047	1.166
Физичка лица која обављају делатност	1.058	3.657	136
Физичка лица нерезиденти	0	6	0
Правна лица нерезиденти	2	3	3
Укупно	4.782	19.664	1.367

Упоредни преглед структуре броја странака по процењеним степенима ризичности и примењеним радњама и мерама на дан 31. 12. 2022. године приказан је у Табели 2.

Табела 2. Структура странака у сектору ДФЛ према степену ризика и примењеним радњама и мерама

Ниво ризика	Број странака	Учешће	Радње и мере познавања и праћења странке	Број странака	Учешће
Низак	9.058	35,09%	Поједностављене	4.782	18,53%
Средњи	15.388	59,61%	Опште	19.664	76,18%
Висок	1.367	5,30%	Појачане	1.367	5,30%
	25.813	100,00%		25.813	100%

На основу анализе података из Упитника, закључује се да ДФЛ не примењују поједностављене радње и мере на све странке које су класификовале у низак ризик, већ на 52,79% странака ниског ризика. Појачане радње и мере ДФЛ примењују на све странке класификоване у висок ризик, док се на највећи број странака примењују опште радње и мере. Према томе, структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке углавном је у складу са структуром странака по процењеној категорији ризика од ПН/ФТ, будући да се појачане радње и мере примењују на свим странкама класификованим у категорију високог ризика, а опште радње и мере се

примењују на више странака него што је сврстано у средњеризичне, односно ове радње и мере примењују се и на велики део нискоризичних странака.

У извештајном периоду није било раскида пословног односа услед немогућности спровођења радњи и мера познавања и праћења странке, нити је одбијена понуда за успостављање пословног односа због немогућности извршења ових радњи и мера. Ни за једну странку с којом је успостављен пословни однос у анализираном периоду нису достављани подаци по захтеву Управе.

VI. Подаци о производима и услугама

Укупан број закључених уговора о лизингу у извештајном периоду износи 18.066, што је за 1.745 више него 2021. године (када је закључено 16.321 уговор), а од тога 2.683 односно 14,85% уговора закључено је са странкама сврстаним у категорију високог ризика. Примећује се тренд раста броја закључених уговора од 2020. године, услед благог смиривања ширења вируса корона током 2021. и 2022. године и враћање на ниво који је постојао у годинама које су претходиле почетку пандемије.

Уговора о финансијском лизингу где висина рате лизинг накнаде прелази износ од 1.000 евра за физичка лица у извештајном периоду било је 69, а 748 уговора о финансијском лизингу где висина рате лизинг накнаде прелази износ од 5.000 евра, и у односу на претходни период смањен је број закључених уговора о финансијском лизингу код којих висина рате лизинг накнаде прелази износ од 1.000 евра (на дан 31. 12. 2021. године било их је 91), док је повећан број уговора о финансијском лизингу где висина рате лизинг накнаде прелази износ од 5.000 евра (на дан 31. 12. 2021. године било их је 590).

У извештајном периоду, код осам ДФЛ било је случајева где треће лице пружа јемство за примаоца лизинга, при чему је код свих веза између примаоца лизинга и лица које нуди јемство била јасна.

Узимајући у обзир наведене податке и то што је делокруг послова ДФЛ веома ограничен и своди се на финансијско посредовање између давалаца и примаоца лизинга, ризик по основу производа и услуга које сектор ДФЛ нуди је низак.

VII. Поверавање послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећем лицу

Идентично као и у претходно посматраном извештајном периоду, поједине радње и мере познавања и праћења странке свега два ДФЛ поверило је трећем лицу, и то својим матичним банкама односно оснивачима, што је такође један од показатеља ниске изложености ризику од ПН/ФТ.

Узимајући у обзир да је мали број ДФЛ трећем лицу поверио послове који се односе на радње и мере познавања и праћења странке, процењујемо да је и према овом показатељу изложеност ризику од ПН/ФТ ниска.

VIII. Обука запослених

На основу одговора на Упитник може се закључити да су сви запослени у сектору финансијског лизинга упознати с последицама непримењивања закона и процедура којима је регулисано СПН/ФТ.

Обуке запослених углавном обављају овлашћена лица или њихови заменици у ДФЛ. Под овлашћеним лицем, према ЗСПН/ФТ, подразумева се лице запослено код обвезника на радном месту са овлашћењима која том лицу омогућавају делотворно, брзо и квалитетно извршавање задатака прописаних овим законом, које није правоснажно осуђивано или се против њега не води кривични поступак, стручно оспособљено за послове СПН/ФТ и упознато с природом пословања обвезника у областима која су подложна ризику ПН/ФТ, при чему и његов заменик мора испуњавати наведене услове. ДФЛ обуке спроводе у форми радионица или у комбинацији радионица и *e-learning*-а, најмање једном годишње. Овлашћена лица / заменици обучавају се путем презентација, директних обука, семинара, конференција и предавања. Провере знања запослених који су прошли обуке обављају сви ДФЛ, сем оних који су тренутно у поступку ликвидације.

Посебан програм *AML* односно апликацију у којој обавља послове у вези са СПН/ФТ на крају извештајног периода имало је девет ДФЛ, при чему код седам наведени програм односно апликација омогућавају и класификацију странака по степену ризика. Након провере података који служе за идентификацију, странке се класификују, а посебно узимајући у обзир географски ризик, ризик странке, производа и трансакције, уз посебно обраћање пажње на клијенте који су функционери, као и правна лица која имају сложену власничку структуру.

Сви ДФЛ примењују листе показатеља за препознавање сумњивих трансакција у вези с ПН/ФТ објављене на сајту Управе. Осим наведених показатеља, осам ДФЛ је у листе укључило и сопствене (док је у претходно посматраном извештајном периоду то учинило шест ДФЛ). Службене белешке о извршеним анализама трансакција које су, на основу показатеља које примењују ДФЛ и искуства запослених, указивале на сумњу у ПН у извештајном периоду сачинила је већина ДФЛ (њих 12). Сачињено је укупно 2.330 службених бележака о анализама трансакција у извештајном периоду.

Сви ДФЛ користе листе означених лица донете од стране Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан, а њих 13 користи неку од комерцијалних база која омогућава

провере листе означених лица и софтвер Управе као додатни елемент провере странака.

У извештајном периоду није утврђен ниједан случај да је странка, лице које је покушало да успостави пословни однос, или било које друго лице с којим има или је имао посао или других сличан однос – означено лице. Под термином *означено лице*, према Закону о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење („Сл. гласник РС”, бр. 29/2015, 113/2017 и 41/2018) подразумева се физичко лице, правно лице, као и група или удружење, регистровано или нерегистровано, које је означено и стављено на листу терориста, терористичких организација или финансијера терориста, као и на листу лица која се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење и посебним листама на основу одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је држава члан, предлога надлежних државних органа или на основу образложеног захтева стране државе. Под посебним листама подразумевају се листе на основу резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је држава члан, а које се не односе на физичка или правна лица, групе или удружења, већ на покретне и непокретне ствари које се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење, као што су бродови, авиони и друго.

Сектор има адекватне информационе системе са успостављеним редовним извештавањем о ризику од ПН/ФТ одговарајућег нивоа руководства и релевантних запослених задужених за управљање овим ризиком.

У сектору ДФЛ успостављени су ефикасни процеси идентификовања и процене изложености ризику од ПН/ФТ, као и адекватни програми обука запослених о споменутом ризику.

IX. Организациона структура

Већина овлашћених лица / њихови заменици, поред послова у области откривања и СПН/ФТ, свакодневно обављају и друге послове. Код девет ДФЛ било је промена у броју запослених, али те промене нису биле значајне.

У сектору ДФЛ углавном су дефинисане јасне линије одговорности за идентификовање, мерење, праћење и извештавање о ризику од ПН/ФТ, а систем управљања овим ризиком заснива се на адекватним људским и техничким ресурсима, те је, према томе, изложеност ризику од ПН/ФТ ниска.

X. Достављање интерних извештаја овлашћеном лицу и извештавање Управе

У извештајном периоду, запослени у два ДФЛ су овлашћеним лицима доставили укупно 14 извештаја у вези са сумњом у ПН, при чему је 11 извештаја

достављено Управи. Такође, у извештајном периоду овлашћеним лицима није достављен ниједан интерни извештај у вези са сумњом у ФТ. Управи је у извештајном периоду пријављено 14 сумњивих трансакција.

XI. Интерна ревизија и унутрашња контрола

У последњој години дана, код четири ДФЛ обављена је интерна ревизија, док је код преосталих 12 она урађена у претходне две или три године. Код десет ДФЛ интерном ревизијом уочене су неправилности, при чему су код шест оне отклоњене, а код преосталих рок за отклањање ових неправилности још увек није истекао.

Неправилности се углавном односе на: мање неправилности приликом идентификовања физичких, правних лица и функционера, неисправну класификацију клијената, делимичну неусклађеност интерних аката, неадекватно спровођење увида у документацију, неадекватно спровођење процене ризичности, недовољно транспарентно приказано праћење показатеља, досијеа испоручилаца предмета лизинга који не садрже комплетну документацију коју је потребно прибавити у поступку идентификације клијента пре успостављања пословне сарадње и сл.

Од постојећих 15 ДФЛ, њих 12 се изјаснило да овлашћена лица и њихови заменици учествују у спровођењу унутрашње контроле и код свих 12 овлашћено лице извештава руководство о резултатима унутрашње контроле. У протекле две године је код свих вршена унутрашња контрола, при чему је код њих десет утврђено да постоје неправилности. Најчешће се те неправилности односе на: непотпуну документацију приликом идентификације клијената, непотпуну програмску евиденцију клијената и поред прикупљених података приликом успостављања пословног односа, неблаговремени увид у документацију Агенције за привредне регистре, непостојање сачуваних претрага преко интернет претраживача, као и на случајеве када стварни власник није утврђен на законом прописан начин (нпр. када недостаје друга пословна документација на основу које се утврђују органи управљања, када документација у вези с променом стварног власника није благовремено ажурирана, када није прибављен извод из Централне евиденције стварних власника и сл.). Дати су рокови за отклањање ових неправилности, а половина наведених ДФЛ је ове недостатке отклонило.

Управни одбор је обавештен о налазу унутрашње ревизије у вези са СПН/ФТ код свих ДФЛ, а извештајем спољног ревизора ова област је обухваћена код шест ДФЛ. Као и у претходном извештајном периоду, не постоје дисциплински поступци који се воде против ДФЛ, односно њихових запослених, због проблема са интегритетом запослених (због учешћа у превари, крађи, корупцији и слично).

Узимајући у обзир све претходно наведено, закључујемо да је у сектору ДФЛ успостављен адекватан и свеобухватан систем унутрашњих контрола с

механизмима који обезбеђују да одговарајући нивои руководства буду благовремено информисани о одступањима од примене процедура како би се предузеле неопходне мере. Такође, ДФЛ периодично спроводе интерне ревизије које обухватају главне елементе управљања и контроле ризика од ПН/ФТ.
